

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCCXXXVI. Ager communis, & novae tabulae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

mia, si occidiffem. Nunc congruere hæc inter se videntur falso quidem: videntur tamen: ego nescio quem vulneravit: tu vulneratus es. Non prodest nobis, quod noverca est. Hominum iniquitatem ne odio quidem defendimus. Ego te nunc si non curaffem, viderer filium occidisse. Hanc ego infamiam ferre non possum: tua aliqua ratio est: tibi longa vita superest: poteris approbare innocentiam, cum duxeris uxorem, cum fidem illi maritalem præstiteris, cum totius te vitæ gravitas resolvat. Ego enim si nolo mori, morior antequam adulterum inveniam. Vis adjiciam ad hoc causas moriendi? irascor tibi, nescio quem illum invenire non potes. Debet istud ignosci meæ senectuti: tu nec quæsiisti.

CCCXXXVI.

Ager communis, & novæ tabulæ.

Pactus cum fratre majore, ut agrum communem paternum ille susciperet, & omni æri alieno satisfaceret: tabularum novarum lege lata partem agri petit, ille C. D.

DECLAMATIO.

Ager, quem communem nobis esse dico, patris nostri fuit. Is duos liberos reliquit, æquum utrique jus, eadem utrique onera æris alieni mihi (ut nunc est) nihil. Cessisti, inquit, mihi. Si hoc sine ulla conventionem fecissem, si nulla opponi huic tuæ voci posset exceptio, dicerem. Circumscripsisti fratrem, nec difficile fuit, minorem. Quod si nulla vi coactus, nullis insidiis, quod nobis solum pater reliquerat, tibi uni concessi, debes referre animo gratiam, ut hoc fratri bene diceretur: sed quatenus exuis nomen

1 Cum totius te vitæ gravitas resolvat.] est Thaddæo, neque Arodio. Et certe Scribe: absolvat. Idem.

2 Quod nobis solum pater reliquerat.] Scribe: gratiam. Hoc Forte: quod nobis pater reliquerat, solidum fratri bene diceretur: sed quatenus exuis tibi uni concessi. Idem.

3 Ut fratri bene diceretur.] Idem non

Idem. nomen istud, & nos ad jus, forum, vocati Idem.

nomen istud, & nos ad jus solum vocas, sub condicione cessi, sic enim tanquam alieni loquamur. ¹ Stari voce mea sit æquum conventionione pactorum. Quod quale fuit? ut agrum possideres. Ita, ut opinor, ut æs alienum ² quod patris tui fuit, solveres. Nullam igitur hujus agri habuisti adhuc propriam possessionem. Quia quæcunque sub condicione traduntur, ita demum fieri possunt propria ac peculiaria, si conditio consummata est. Fuit igitur usque ad tabulas novas communis nobis ager. ³ Et ut facilius appareat, fingamus te æs alienum noluisse solvere, egisse pacti hujus poenitentiam? numi dubium est, quin ego venturus optimo jure in hanc fuerim possessionem? non quæritur, ut opinor. Nam etiam si hoc inter nos convenerat, ut tu æs alienum patris solveres, cogere eo tamen te non poteram, una solutio erat pacti inter nos facti, ut rursus omnia communia essent, id est, ut & agrum possideremus, & æs alienum duo solveremus. Ergo convenit, ut ager tuus ita esset, si æs alienum solveres. Nam solvisti, quo jure vindicare potes eam rem, cujus pretium non dedisti? Ideo, inquit, non solvi æs alienum, quia novæ tabulæ intervenerunt. Equidem querebar, quod non solvisti: cæterum nihil mea interest, qua causa non solveris, cum agrum ita demum habere potueris, si solvisses. ⁴ Sive istud tua voluntate factum est, sive liberalitate creditorum, sive (ut manifestum est) publica necessitate, non solvisti. Quid si hæc tabulæ novæ tam mihi factæ sunt, quam tibi? nam (ut paulo ante dicebam) communem agrum constat fuisse. Pater noster contraxerat cum multis: non erubesco, non retinendum agrum ⁵ habebamus. Habes, namque ego hoc ipso

¹ Stari voce mea sit æquum.] Thadæus: Stari jure mea sit æquum. Ærodius: Stari vero ei, quod sit æquum, & conventionione pactorum oportet. Fortasse: Stari omnino est æquum conventionione pactorum. Idem.
² Quod patris tui fuit.] Immo, quod patris nostri fuit. Idem.

³ Et ut facilius appareat.] Lege: Id ut facilius appareat. Idem.

⁴ Sive istud tua voluntate.] Malim tarditate, aut aliquid tale. Idem.

⁵ Habebamus. Habes.] Lege: non retinendum agrum habebamus ambo hæredes. Ærodius.

ipso quod tibi cessi, dominum egi. Igitur cum essemus hæredes patris nostri, debuimus ambo. Id sic colligo. Finge esse aliquem ex creditoribus petitem: nunquid petere à te totam summam potest? minime, ut opinor. Duos enim pater noster filios reliquit: & necesse est, sicut bona, ita onera quoque esse communia. Partem ergo tu debuisti, partem ego: quo efficiebatur, ut partem solveres. Faciamus hoc manifestius. Finge esse aliquem ex creditoribus, qui partem crediti sui à me petat: quid respondere possum? agrum fratri dedi: cum fratre meo convenit mihi, ut ille solveret. Num dubium est quin diciturus fuit creditor: Partem tu debes mihi: patri tuo credidi, cujus ex parte dimidia hæres es. ¹ Annon possum à te petere, semissem petere non possum? Ergo etiam si conventionis æs alienum transferebatur à te, jure tamen & veritate erat & meum. Igitur tabulæ novæ factæ tam me debito omni liberaverunt, quam te. id enim remiserunt, quod ex parte à me peti poterat, ex parte à te. Sed animus tamen is fuit pacti hujus, ut totum æs alienum meum fieret. Spectemus ergo totum animum: neque enim ego negaverim id intuitos esse nos, & ita cogitasse, ut omne æs alienum tu solveres. Num alioqui dubium est, aut deduci omnino in controversiam potest? An ego tibi parte agri mei cessurus non fuerim, nisi si quod pretium soluturus videreris? Quin si ulla spes mihi novarum tabularum & hujus necessarij in civitate nostra remedii fuisset, ² recepturus fuerim, id quod retineo. Ergo sive jus spectas, commune æs alienum fuit, tabulæ novæ utrique profuerunt; & tu non totam aliter possessionem habere debes, quam si æs alienum solveris: sive animum spectas, is utriusque fuit, ut tu venditione agri æs alienum solveres; ego æstimaram me onere

à te

¹ Annon possum à te petere.] Thad-
 daus, An possum. Præclare doctissimus
 Færodus: Asssem non possum à te petere;
 semissem petere possum. Nam quod r'ò sed

interponit, ei condonandum. Gronov.
² Recepturus fuerim id quod retineo.]
 Scribe: retenturus fuerim id, quod repleto.
 Idem.

à te liberari, cui agrum dabam. nunc id quod tu mihi præstaturus eras, respublica præstat.

S E R M O.

Summa partes sunt æquitatis.

D E C L A M A T I O.

Pater nobis idem fuit, eadem onera nobis, eadem bona reliquit; cur tu locuples es? Apud te ager totus, pro quo nihil impendisti, nihil numerasti: ego nudus, ego egenus. Erat hoc tolerabile, cum viderer in hoc tecum positus. Aufers mihi civitatis beneficium, & me sic relinquis, tanquam pater præter æs alienum nihil reliquerit. Tum quoque invitus feci: ætatis meæ¹ infirmitati consului. Si hæreditate ager iste venisset; inhumane cum fratre non partireris. Non tantum sanguinis nos jura conjungunt: aliquid & ipsa necessitas, aliquid & ipsa societas.

C C C X X V I I.

Seditio populi & exercitus.

² QUI CAUSAS IN SENATU VOLUNTARIÆ MORTIS NON APPROBAVERIT, INSEPULTUS ABJICIATUR. Pauper & dives inimici, utrique domus & uxor, & liberi. Dux creatus bello dives, cum bis acie victus esset, processit pauper, qui & disertus erat, & dixit prodi rempublicam à divite. Impetus in domum divitis factus est à populo, & domus incensa, & interfecti liberi cum uxore. Vicit tertia acie dives, & in potestatem hostes redegit. Exercitus divitis domum pauperis incendit, & uxorem & liberos interfecit. Vult mori pauper ratione in senatu reddita. Dives C. D.

S E R M O.

Quotiens hoc genus materia dividam, necesse habeo id dicere, quod jam sepe dixi, me nullam voluntatem cujusquam contra the-

¹ Infirmitati consuluit.] Vet. cod. infirmitatem. Pith.

² Qui causas in Senatu.] In vulgari-bus Quintiliani declamationibus simile est fere huic argumentum, declam. II. Caterum de hoc genere causarum idem lib. 7. Instit. cap. 5. Simpliciores causæ injusti repudii: sub qua lege controver-

sæ illud proprium habent, quod à parte accusantis defensio est, & defendentis accusatio. Præterea cum quis rationem mortis in Senatu reddit: ubi una quaestio est juris, an is demum prohibendus sit, qui mori vult ut se legum actionibus subtrahat. *Ærodius.*

³ Nullam voluntatem cujusquam con-